



KOMISSION VASTAUKSET

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN ERITYISKERTOMUKSEEN

Ulkopuoliset konsultit Euroopan komissiossa:
Uudistuksia tarvitaan

Sisällys

I. YLEINEN JOHDANTO KOMISSION VASTAUKSIIN	2
II. KOMISSION VASTAUKSET TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN SUOSITUKSIIN	2
Suositus 1 – Viimeistellään nykyinen kehys, jolla säännellään ulkopuolisten konsulttipalvelujen käyttöä.....	2
Suositus 2 – Seurataan ja lievennetään paremmin riskejä, joita aiheutuu ulkoisten konsulttipalvelujen käytöstä	3
Suositus 3 – Hyödynnetään ulkopuolisilla konsulttipalveluilla aikaansaatuja tuloksia aiempaa paremmin.....	4
Suositus 4 – Parannetaan raportointia ulkopuolisten konsulttipalvelujen käytöstä.....	5

Tässä asiakirjassa esitetään Euroopan komission vastaukset Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen huomautuksiin [varainhoitoasetuksen 259 artiklan](#) mukaisesti, ja se julkaistaan yhdessä erityiskertomuksen kanssa.

I. YLEINEN JOHDANTO KOMISSION VASTAUKSIIN

Komissio hankkii ulkopuolisia konsulttipalveluita, joiden tarjoaman erityisasiantuntemuksen ja -tietämyksen avulla on tarkoitus täydentää komission omaa osaamista. Komission osastojen päälliköt tekevät päätöksen konsulttipalvelujen käytöstä osaston tarpeiden sekä riskien ja käytettävissä olevien resurssien arvioinnin perusteella. Tämä auttaa varmistamaan resurssien tehokkaan käytön tilanteessa, jossa komissioon kohdistuu kasvavia vaatimuksia ja budjettirajoitteet ovat tiukat.

Komissio voi saada ulkopuolisten konsulttipalveluiden avulla tärkeää teknistä tukea, mutta se on silti täysin vastuussa perussopimuksissa määriteltyjen tehtäviensä hoitamisesta ja toimintapolitiikkojen kehittämisestä. Konsultit ovat ulkoisia resursseja. Näin ollen he eivät kuulu komission henkilöstöpolitiikan piiriin eivätkä he korvaa perushenkilöstöä.

Kuten kertomuksessa¹ todetaan, ulkopuolisten konsulttipalvelujen käyttöön komissiossa sovelletaan sääntöjä, joita komission yksiköt noudattavat komission soveltaman taloudellisen vastuuvollisuuden hajautetun mallin mukaisesti. Vaikka komissio katsoo, että tarkastushavaintojen perusteella ei ole perusteltua uudistaa ulkopuolisten konsulttipalvelujen käyttöä perinpohjaisesti, se suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen ja siinä esitettyihin johtopäätöksiin nykyisen sääntelykehityksen edelleen vahvistamiseksi.

Komissio hyväksyy kaikki suositukset.

II. KOMISSION VASTAUKSET TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN SUOSITUKSIIN

Suositus 1 – Viimeistellään nykyinen kehys, jolla säännellään ulkopuolisten konsulttipalvelujen käyttöä

(Tilintarkastustuomioistuimen asettama toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2023)

Komissio hyväksyy suosituksen

- a) määrittellä ne tuen eri muodot, joita ulkopuoliset konsultit voivat tarjota**
- b) antaa ohjeet tarvearviointien tekemiseen, mukaan lukien ohjeet menetelmistä, joilla arvioidaan, onko työ syytä ulkoistaa sen sijaan, että käytetään omaa henkilöstöä**
- c) esittää sellaisia toimintoja ja prosesseja koskevat kriteerit, jotka olisi suoritettava komissiossa ja joita ei pitäisi ulkoistaa.**

Komissio ottaa käyttöön asiaa koskevat ohjeet suosituksen noudattamiseksi. Ohjeiden perustana käytetään tällä hetkellä voimassa olevia lukuisia sääntöjä ja suuntaviivoja. Niitä ovat muun muassa varainhoitoasetuksen ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen oikeudellinen kehys, paremman sääntelyn kehys, jossa annetaan ohjeita ulkopuolisten konsulttien käytöstä

¹ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautus 35.

arvioinneissa ja selvityksissä, komission tiloissa työskenteleviä ulkopuolisia palveluntarjoajia koskevat ohjeet sekä kirjanpitojärjestelmä (ABAC).

Komissio varmistaa tämän suosituksen täytäntöönpanossa optimaalisen resurssien hallinnan sekä tasapainon tilintarkastustuomioistuimen havaitsemien riskien² lieventämisen tarpeen ja riittävän joustavan konsulttipalvelujen käytön varmistamisen tarpeen välillä. Tällä tavoin komission on mahdollista saavuttaa tavoitteensa ja poliittiset painopisteensä noudattaen aina moitteettoman varainhoidon periaatetta. Komissio arvostaa tarkastuskertomuksessa esitettyjä viittauksia komission yksiköiden soveltamiin hyviin käytäntöihin.³ Näistä esimerkkinä ovat paremman sääntelyn suuntaviivoissa ja välineistössä annetut ohjeet siitä, miten ulkopuolisten konsulttien käyttöä arviointien yhteydessä suunnitellaan ja milloin konsulttien käyttö on perusteltua: Komissio aikoo käyttää niitä vertailuarvoina.

Suositus 2 – Seurataan ja lievennetään paremmin riskejä, joita aiheutuu ulkoisten konsulttipalvelujen käytöstä

(Tilintarkastustuomioistuimen asettama toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2023)

Komissio hyväksyy suosituksen

a) analysoida säännöllisesti keskittymiseen ja liiallisen riippuvuuteen liittyviä riskejä niin pääosastojen kuin komissionkin tasolla.

Kuten tilintarkastustuomioistuin on todennut kertomuksessaan⁴, tietyyntyyppiset ulkopuolisiin konsulttipalveluihin liittyvät organisaatiotason riskit eivät välttämättä näy yksittäisten pääosastojen tasolla. Keskusyksiköt analysoivat tällaisia riskejä säännöllisesti pääosastoilta riskinarviointiprosessissa saatujen tietojen ja muiden tietolähteiden perusteella, mukaan lukien varainhoidon avoimuuden järjestelmästä saadut täydelliset ja tarkat tiedot (ks. myös komission vastaus suositukseen 4). Yksiköille annetaan tarvittaessa täydentäviä ohjeita;

b) selkeyttää käytössä olevia prosesseja, jotka liittyvät pitkäaikaista EU-kokemusta omaavien ulkopuolisten palveluntarjoajien saamiin kilpailuetuihin.

Varainhoitoasetuksen mukaan yleisiä hankintasääntöjä sovelletaan kaikenlaisiin hankintasopimuksiin, myös konsulttipalveluihin. Komissio aikoo edelleen selkeyttää käytössä olevia prosesseja;

c) täydentää eturistiriitojen välttämistä koskevia ohjeita sisällyttämällä niihin riskit, joita niissä ei vielä käsitellä.

Komissio tarkentaa ja selkeyttää edelleen ammatillisten eturistiriitojen välttämiseen liittyviä sääntöjä laatimalla lisää sisäisiä ohjeita hankintakäsikirjaan sisältyvien ohjeiden lisäksi. Lisäksi komissio on ehdottanut varainhoitoasetukseen esitettyssä kohdennetussa muutoksessa lisävaatimuksia ja -velvoitteita, joilla tiukennetaan ammatillisia eturistiriitoja koskevia voimassa olevia varainhoitoasetuksen säännöksiä;

d) varmistaa, että pääosastot tunnistavat riskit ja raportoivat niistä ja että riskit saatetaan hallintoneuvoston tietoon, jotta se voi koordinoita riskien arviointia ja hallintaa ja antaa niitä koskevaa neuvontaa.

² Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 37–54.

³ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautus 28.

⁴ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautus 56.

Komissiolla on vakiintunut riskinarviointiprosessi, jota noudattaen kukin pääosasto arvioi toiminnalleen aiheutuvia riskejä säännöllisesti ja ilmoittaa kriittisistä riskeistä asianomaisille yksiköille. Nämä kriittiset riskit saatetaan jatkossakin hallintoneuvoston tietoon. Tarvittaessa yksiköille annetaan täydentäviä ohjeita ulkopuolisten konsulttipalvelujen käytöstä.

Suositus 3 – Hyödynnetään ulkopuolisilla konsulttipalveluilla aikaansaatuja tuloksia aiempaa paremmin

(Tilintarkastustuomioistuimen asettama toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2023)

Komissio hyväksyy tämän suosituksen.

Komissio suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen positiiviseen arvioon paremman sääntelyn kehiksestä, jossa annetaan ohjeita ulkopuolisten konsulttipalvelujen käytöstä ja konsulttien tekemän työn tulosten levittämisestä ja edistetään siten päätöksentekoa.⁵ Lisäksi komissio aikoo analysoida, miten tietojenvaihto konsulttipalveluista kokonaisuudessaan saaduista kokemuksista voidaan optimoida komission sisällä. Hankittuja palveluita ja kerättyjä tietoja voidaan tällä tavoin hyödyntää organisaation näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla.

a) Tehdään sopimuksen päätyttyä järjestelmällisiä arviointeja, joiden avulla kokemuksista voidaan ottaa oppia.

Komissio tekee sopimuksen päätyttyä arviointeja ennen loppumaksun suorittamista toimeksisaajalle. Tämä tarkoittaa tehtävien tai suoritteiden tarkastamista sopimusehtojen mukaisesti. Jos tehtävät tai suoritteet eivät täytä sopimuksessa asetettuja vaatimuksia, järjestetään kuulemismenettely sopimuksen mukaisten seuraamusten soveltamiseksi. Seuraamuksia voivat olla esimerkiksi heikkolaatuisia suoritteita koskevat hinnanalennukset tai toimitusviivästyksiin sovellettavat sopimussakot. Lisäksi, jos unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien riskien todetaan johtuvan rikkomuksista, esimerkiksi ammatin harjoittamiseen liittyvästä vakavasta virheestä, neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua väärinkäytöksestä, petoksesta, lahjonnasta tai sopimuksen toteuttamisessa ilmenneistä merkittävistä puutteista, jotka johtavat sopimuksen ennaikaiseen päättämiseen tai sopimussakkojen määräämiseen, toimeksisaaja voidaan rekisteröidä varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän tietokantaan. Nämä tiedot ovat kaikkien komission osastojen tulojen ja menojen hyväksyjien saatavilla.

Lisäksi komissio aikoo selventää, että pääosastojen on tehtävä kokemuksiin perustuvia arviointeja sopimusten päätyttyä.

b) Tehdään systemaattinen analyysi siitä, onko tietämystä tarpeen siirtää konsulteilta komission henkilöstölle.

Komissio hyväksyy tämän suosituksen. Tietämyksen siirto konsulteilta komission henkilöstölle tai muille konsulteille, jotka jatkavat tietyn tehtävän suorittamista, on tarpeen sopimuksen täytäntöönpanon seuraamisen ja sopimuksen siirtämisen kannalta. Näin ollen komissio aikoo edelleen selventää, että pääosastojen on analysoitava tietämyksen siirron tarvetta sopimuksia tehtäessä. Lisäksi komissio aikoo selvittää, voitaisiinko sopimusmalleihin sisällyttää valinnainen sopimuslauseke.

⁵ Ks. tilintarkastustuomioistuimen huomautukset 66 ja 71.

c) Tehdään komission tason järjestelyjä saatujen kokemusten ja tulosten levittämiseksi ja ulkopuolisten konsulttien toimeksiantoja koskevien hyvien käytäntöjen tunnistamiseksi.

Komissio hyväksyy tämän suosituksen. Komissio selvittää, miten voidaan edelleen helpottaa saatujen kokemusten ja tulosten jakamista ja levittämistä sekä sellaisten hyvien käytäntöjen tunnistamista, jotka liittyvät konsulttipalvelujen käyttöön komission sisäisissä ammatillisissa verkostoissa, ottaen huomioon sovellettavat luottamuksellisuutta ja tietosuojaa koskevat vaatimukset.

Suositus 4 – Parannetaan raportointia ulkopuolisten konsulttipalvelujen käytöstä

(Tilintarkastustuomioistuimen asettama toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2023)

Komissio hyväksyy suosituksen.

Komissio on tilintarkastustuomioistuimen kanssa samaa mieltä siitä, että konsulttipalveluita koskevien tietojen laatua voidaan parantaa entisestään. Komissio on jo ryhtynyt toimiin tämän tavoitteen edistämiseksi ottamalla käyttöön erityisiä tietojen laatua koskevia sääntöjä, joita komission yksiköt soveltavat konsulttipalveluita koskevien tietojen (esim. palvelun alalajin ilmoittaminen asianmukaisella tavalla, kuten "selvitys" tai "arviointi") tallentamiseen komission varainhoidon tietojärjestelmiin. Konsulttipalveluita koskevia tietoja, mukaan lukien palvelujen määrää ja tyyppiä koskevat tiedot, voidaan nyt julkaista vain, jos kyseisiä laatuvaatimuksia noudatetaan.

Tällaisten laatutarkastusten suorittamisen jälkeen komissio raportoi edelleen varainhoidon avoimuuden järjestelmän⁶ kautta. Järjestelmä on suurelle yleisölle avoin, vuosittain päivitettävä verkkoportaali. Esimerkiksi vuoden 2021 sopimukset tulevat saataville kesäkuun 2022 loppuun mennessä varainhoitoasetuksen 38 artiklan mukaisten raportointivaatimusten mukaisesti.

Komissio pohtii, miten varainhoidon avoimuuden järjestelmässä saatavilla olevista tiedoista raportoidaan säännöllisesti, ja harkitsee tarvittaessa lisäraportointia.

⁶ Linkki varainhoidon avoimuuden järjestelmän verkkoportaaliin: <https://ec.europa.eu/budget/financial-transparency-system/index.html>